کوتاه‌تر از گزارش

یک روز و یک عمر فراموشی

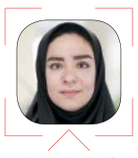

نرگس خانعلی‌زاده

جامعه

امروز روز جهانی افراد دارای معلولیت است؛ روزی که اتفاقا بیشتر این افراد از آن گله دارند و معتقدند که فقط در همین روز، همه یاد آنها و نیازهای‌شان می‌افتند و در روزهای دیگر سال مشکلات آنها را نمی‌بینند. این روزها افراد دارای معلولیت با مشکلاتی مانند بیکاری و نبود دسترسی به تجهیزاتی که نیازهای اولیه آنها را برطرف می‌کند، روبه‌رو هستند اما برخی مدیران برای رفع این مشکلات فقط وعده می‌دهند، وعده‌هایی که هر سال در روز جهانی افراد دارای معلولیت تکرار می‌شود.

قابل شمارش نیست؛ آنها آن‌قدر دغدغه و نیاز و مشکل دارند که افزایش قیمت و کمبود ابزارهای توانبخشی، نبود دسترسی به برخی از امکانات عمومی، مشکلات بی‌شمار و تمام‌نشدنی اقتصادی و نگرانی ابتلا به ویروس کرونا، از ابتدایی‌ترین دغدغه‌های افراد دارای معلولیت در این روزهاست. در این میان تصور کنید که اگر چنین فردی به کرونا مبتلا شود، چطور می‌تواند از پس تحمل درد و هزینه‌های درمان آن بربیاید؟

اکنون کرونا و افزایش قیمت‌ها، دسترسی افراد دارای معلولیت به نیازهای‌شان را با اما و اگرهای فراوانی روبه‌رو کرده است، آن‌قدر که پدری که فرزندش دچار ضایعه نخاعی است، از افزایش قیمت‌ها و از آن مهم‌تر، کمبود لوازم بهداشتی و توانبخشی فرزندش گلایه می‌کند و می‌گوید: «پوشک و سوند در داروخانه‌ها پیدا نمی‌شود. اگر هم بشود، قیمت‌شان چند برابر قیمتی است که روی آن نوشته شده است.» ماجرا به همین تلخی است؛ موضوعی سراسر متناقض. در واقع در شرایطی که امروز کسب‌وکارها دچار رکود شده‌اند، چطور و با کدام منطق، قیمت تجهیزاتی که از نیازهای اولیه افراد دارای معلولیت محسوب می‌شود، نه فقط کاهش پیدا نکرده، بلکه افزایش چند برابری داشته است؟

حسن موسوی‌چلک، رئیس انجمن مددکاران اجتماعی ایران در این‌باره به ما می‌گوید: «لازم است تا دسترسی همه افراد دارای معلولیت در همه جای کشور به تجهیزات و خدمات تخصصی مورد نیازشان آسان و ارزان شود. علاوه بر آن، باید عزمی جدی و مداوم برای دسترس‌پذیر شدن همه محیط‌های عمومی و فناوری‌های نوین، بدون وابستگی برای این افراد وجود داشته باشد تا بتوانند در روزگار امروز، زندگی خود را بگذرانند.» اتفاقی که در عمل نیفتاده است.

در این میان، نابینایان هم از تبعات کرونا در امان نمانده‌اند. در شرایطی که شیوه‌نامه‌های بهداشتی می‌گویند در خانه بمانید و نیازهای‌تان را به صورت آنلاین و مجازی برطرف کنید، نابینایان بدون دسترسی به امکانات و ابزارها، چطور می‌توانند در کلاس‌های مجازی و آموزشی شرکت کنند؟ این موضوع آنقدر مشکل‌ساز شده است که منصور شادکام، قائم‌مقام انجمن نابینایان ایران در این‌باره به جام‌جم می‌گوید: «با شیوع ویروس کرونا در کشور، اغلب فعالیت‌ها در بستر وب و به صورت اینترنتی صورت می‌گیرد، در حالی که بیشتر توسعه‌دهندگان سایت‌های اینترنتی، استانداردهای لازم را برای رفع نیازهای نابینایان رعایت نمی‌کنند. دسترسی‌پذیری که فقط شامل رمپ یا خطوط برجسته زردرنگ نیست. امروزه با توسعه الکترونیک و تمرکز اکثر فعالیت‌ها در بستر وب و از آن مهم‌تر با همه‌گیری یک ویروس خطرناک، انجام فعالیت‌های روزمره از طریق فضای مجازی ضروری است.

شادکام درباره بدیهی‌ترین نیاز این روزهای دانش‌آموزان نابینا به ما می‌گوید: «مسؤولان آموزش و پرورش پیش‌بینی می‌کردند که عمده آموزش‌ها در سال تحصیلی جاری، در بستر فضای مجازی باشد اما با وجود این، هنوز شبکه شاد برای نابینایان دسترس‌پذیر نشده است.

به همین دلیل کارشناسان از مشکلات دانش‌آموزان استثنایی می‌گویند که تا پایان عمر همراه آنها است و شاید نشود آن را حل کرد اما می‌شود با برپایی امور فرهنگی و هنری، اعتماد به نفس و روحیه آنها را بالا برد که آن هم به دلیل وجود کرونا متوقف شده است؛ اتفاقی که محدودیت آنها را بیشتر کرده و در شرایط امروز، افراد دارای معلولیت، بیشتر از دیگر افراد جامعه در تنگنا قرار گرفته‌اند.

تهران از شنبه نارنجی است

علیرضا زالی، فرمانده عملیات مدیریت مقابله با بیماری کرونا در کلانشهر تهران گفت: پایتخت از روز شنبه در شرایط نارنجی است، اما برخی محدودیت‌ها همچون جلوگیری از برگزاری مراسم آیینی، محدودیت حضور کارمندان در ادارات و همچنین منع تردد شبانه ادامه خواهد داشت. به گفته وی مواردی از محدودیت‌ها نیز کاسته خواهد شد./ جام‌جم‌دیلی

پرتصادف‌ترین بزرگراه‌های پایتخت در بارندگی

رابعه جوانبخت، کارشناس تصادفات پلیس راهور تهران بزرگ گفت: بزرگراه‌هایی که شیب زیادی دارند همچون اتوبان امام‌علی(ع) و بزرگراه‌های باقری و بابایی هنگام بارش‌ها، دچار تصادفات زنجیره‌ای می‌شوند که بیشتر این تصادفات به علت عدم رعایت فاصله طولی شکل می‌گیرد. وی ادامه داد: در زمان وقوع بارش‌ها در بزرگراه‌هایی که شیب زیادی دارند به‌خاطر آبگرفتگی و گل‌ولای سطحی صاف و صیقلی ایجاد می‌شود که متاسفانه خیلی از رانندگان به‌موقع نمی‌توانند خودروهای خود را کنترل کنند./ فارس

از ابتدای سال ۹۹ تاکنون لاشه ۳ نهنگ در سواحل جنوبی کشور پیدا شده است

عکس: ایرنا

مرگ پیاپی ۲ نهنگ در سواحل کیش، دوستداران طبیعت را نگران کرده است

نهنگ‌ها در کیش، مات شدند

مریم خباز

جامعه

نهنگ‌ها آرام می‌میرند، بی‌هیاهو و نجیب، آنقدر که بی‌هیچ مقدمه‌ای لاشه‌های باد کرده و از ریخت افتاده‌شان می‌آید روی آب و با حرکت امواج می‌رسد به ساحل. مرگ نهنگ‌ها مثل مرگ فقرا بی‌صداست، مثل مرگ پیری است تنها که در غربت خانه خاموشش، بی‌جار و جنجال رو به قبله دراز می‌کشد و تمام. نهنگ‌هایی که در دو هفته اخیر در آب‌های خلیج‌فارس مرده‌اند و در برخورد مکرر امواج و تابش خورشید از عظمت بدن‌های هیولایی‌شان چیزی به جز لاشه‌های در حال تجزیه نمانده است، گرچه بی‌صدا مردند ولی حالا صدای این مرگ‌های در عزلت نه فقط در سواحل خلیج‌فارس که در کل ایران پیچیده است که چرا؟

نهنگ‌ها همه جای دنیا آرام می‌میرند، نهنگ‌ها با این که غول پیکرند اما اهل هیاهو نیستند. آدم‌ها یک دفعه که به خودشان می‌آیند، لاشه‌های آنها را غوطه‌ور در آب‌های کم‌عمق می‌بینند یا جسم‌های نیمه‌جان‌شان را روی سواحل. این که چرا نهنگ‌ها می‌میرند و آخرین دقایق جان دادن و صحنه‌های رقت‌انگیز مردنشان را برای آدم‌ها می‌آورند، هنوز معماست، مثل معمای مرگ دو نهنگ در آب‌های نیلگون خلیج‌فارس و در ساحل زیبای سیمرغ.

لاشه نهنگی که به‌تازگی یافت شده بعد از جداسازی گوشت و پوست آن به‌عنوان اسکلت آموزشی به موزه پژوهشکده دریایی کیش منتقل می‌شود

تشکیل پرونده برای ۲ مرگ

ظهر سه‌شنبه یازدهم آذر حوالی ساعت ۱۴ و ۳۰ دقیقه به اداره محیط‌زیست منطقه آزاد کیش خبر دادند که لاشه یک نهنگ در یک‌کیلومتری جزیره در حال نزدیک شدن به ساحل شرقی است. خبر، تلخ و تلخی‌اش مکرر بود چون همین اتفاق ۱۱ روز قبل، در آخرین روز ماه آبان رخ داده بود و یک نهنگ از نژاد براید با جثه تحسین‌برانگیز ۱۴/۵ متری در ساحل سیمرغ به گل نشسته بود.

آنهایی که کیش را می‌شناسند، ساحل سیمرغ را هم می‌شناسند، ساحلی به طول ۳۰۰ متر در امتداد ساحل ماسه‌ای زیبا.

لاشه نهنگ اول که به ساحل سیمرغ رسید خبرش چندان به جایی درز نکرد و غول دریا زیرماسه‌های بلورین ساحل دفن شد تا پس از پوسیدگی کامل و بعد از ریختن گوشت و پوست و چربی‌ها، اسکلت باقی‌مانده‌اش برای مقاصد آموزشی و پژوهشی به موزه مرکز مطالعات محیط‌زیست کیش برود.

پس از ۱۱ روز اما لاشه دوم که به ساحل سیمرغ نزدیک شد و مردم حاضر در صحنه، مشغول عکس‌گرفتن و زل زدن به نهنگی در حال پوسیدن شدند، خبر، همه سایت‌های خبری را پر کرد. حتی این‌بار برای لاشه نهنگی که گفته شد نر بوده است، فکری دیگر شد و مریم محمدی، رئیس اداره محیط‌زیست منطقه آزاد کیش پس از این‌که گفت برای پیشگیری از انتشار بوی نامطبوع، به‌ناچار لاشه را به ساحل خلوتی انتقال داده‌اند، دفن لاشه را تلویحا اشتباه دانست و گفت که این کار بر کیفیت و مقاومت استخوان‌های نهنگ اثر منفی می‌گذارد، پس این‌بار با حمایت بخش خصوصی، اسکلت نهنگ در آب از لاشه جدا شده و در ساحل به‌هم وصل خواهد شد تا برای استفاده‌های آموزشی و پژوهشی به موزه پژوهشکده دریایی کیش برود.

حالا یک نهنگ زیر ساحل ماسه‌ای کیش در حال پوسیدن است و نهنگی دیگر بعد از مثله شدن و کارد به استخوانش رسیدن، درحال آماده شدن برای تبدیل به اسکلتی آموزشی است، درحالی که پرونده مرگ هر دو نهنگ باز است و افکارعمومی منتظر.

مرگ‌های نهنگی

مردمی که روی ساحل و اسکله سنگی سیمرغ، موبایل به‌دست با هزار فکر و ایده و فرضیه داشتند از جسدی عکس و فیلم می‌گرفتند که سر باد کرده و کبودش مثل یک تومور بزرگ توی ذوق می‌زد، حالا پراکنده شده‌اند. به جایش متخصصان دارند کوله‌بار سفر به کیش را می‌بندند تا راز این مرگ‌های مرموز را کشف کنند.

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش در نامه‌ای از رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست خواسته تا گروهی از متخصصان این سازمان را به کیش بفرستد تا این مرگ‌ها را علت‌یابی کنند، چرا که پدیدار شدن لاشه دومین نهنگ در فاصله کمتر از ۱۵ روز، موجب نگرانی فعالان و علاقه‌مندان محیط‌زیست شده است.

عیسی کلانتری پاسخ نامه را چه می‌دهد، نمی‌دانیم ولی این را می‌دانیم که این دو مرگ تنها مرگ‌های خلیج‌فارس در ماه‌های اخیر نبوده است. دوم شهریور تصاویر هولناکی در خبرگزاری‌ها منتشر شد که متعلق به لاشه نهنگی در حال پوسیدن بود. لاشه فاسد را اهالی روستای بریزگ در بخش گونمردی شهرستان سیریک هرمزگان در ساحل روستایشان پیدا کرده بودند، درست روز اول شهریور امسال.

لاشه با این‌که هنوز خون تازه از آن روان بود ولی میزان فساد نعش‌اش خبر از مرگ چند روزه‌اش می‌داد که به دست امواج تا شرق سیریک و در محدوده تالاب بین‌المللی دلتای رود گزهر رسیده بود.

آن زمان داوود میرشکار، سرپرست دفتر حفاظت از زیست‌بوم‌ها و سواحل دریایی سازمان حفاظت محیط‌زیست احتمال داده بود که این نهنگ بر اثر بیماری تلف شده است؛ یک نهنگ عنبر، مشهور به نهنگ اسپرم با ۱۶/۵ متر طول و ۵۰ تن وزن، نهنگی که شاید کمتر کسی بداند که از ماده روغنی موجود در سرش برای ساختن شمع و گریس استفاده می‌شود.

با این مرگ، تعداد نهنگ‌هایی که در سال ۹۹ در آب‌های ساحلی کشورمان مرده‌اند به عدد سه رسیده، البته اگر نخواهیم مرگ یک‌نهنگ در اواخر سال ۹۸ را نیز به این فهرست اضافه کنیم. اواخر ماه اسفند بود و بندر دیلم که یک رهگذر از اهالی بومی، مرگ رقت‌انگیز نهنگی غول‌پیکر در ساحل روستای لیلتین را با تلفن همراهش به تصویر کشید. آن نهنگ آرام و نجیب مُرد، بی‌هیاهو. ولی قطعا او وقتی که داشته با مرگ جدال می‌کرده، جدالش بی‌درد نبوده است؛ دردی که ما انسان‌ها آن را نشنیدیم و هرچه بود در آبی بیکران دریا خفه شد، دردی که بعد از معاینه لاشه به جراحاتی رسید که فقط تصادف با کشتی می‌توانست آن را ایجاد کند.

این مرگ معماست

نهنگ‌ها معمولا رازآلود می‌میرند و گاه ناگهان تصمیم می‌گیرند دیگر نباشند و با آب‌های بیکران خداحافظی کنند. نهنگ‌ها وقتی دسته‌جمعی چنین تصمیمی می‌گیرند ما آدم‌ها تعبیر می‌کنیم که نهنگ‌ها خودکشی کرده‌اند، یک‌جور انتحار غم‌انگیز که معلوم نیست اساسا درست باشد یا نه.

نهنگ‌ها چه از نوع خلبان باشند یا نیزه‌ای و قطبی و خاکستری یا حتی عنبر، به تعبیری حتی چه جزو نهنگ‌های دندان‌دار باشند و چه جزو بی‌دندان‌ها، مرگ به سبکی را که سه موردش امسال در سواحل کشورمان رخ داد، تجربه می‌کنند.

درباره چرایی این مرگ‌ها حرف و حدیث زیاد است و محافل علمی هنوز به نتیجه قطعی نرسیده‌اند. علت مرگ برخی نهنگ‌ها البته از شواهد و قراین ظاهری پیداست، مثل زخم‌هایی که بر بدن دارند یا باله‌هایشان که قطع شده است.

بعد از مرگ نهنگ دوم در ساحل سیمرغ کیش، البته مدیرکل دفتر زیست‌بوم‌های دریایی سازمان حفاظت محیط‌زیست، دامنه علل مرگ نهنگ‌ها را گسترده توصیف کرد و عواملی همچون آلودگی دریا، تورهای صیادی یا برخورد با پروانه کشتی‌ها را دخیل دانست.

با این حال دلایلی که درباره مرگ نهنگ‌ها به‌ویژه از نوع دسته‌جمعی‌اش ذکر می‌شود فراتر از این حرف‌هاست. مهر امسال وقتی ۵۰۰ نهنگ در سواحل تاسمانی استرالیا گیر افتادند در حالی که زیست‌شناسان دریایی برای نجات نهنگ‌ها از آب‌های کم‌عمق تلاش می‌کردند، دانشمندان همچنان می‌گفتند معلوم نیست چه عاملی آنها را به سمت ساحل کشیده است.

آنها نهنگ‌های خلبان بودند، گونه‌ای دلفین که به علت بزرگی جثه به نهنگ معروف‌اند و دانشمندان به اتفاق آنها را جانورانی بسیار اجتماعی می‌دانند به‌طوری که اگر یکی از همنوعانشان زخمی یا بیمار شود، همگی اطرافش جمع می‌شوند که بعید نیست در حالی که همدردی می‌کنند در آب‌های کم‌عمق اسیر شوند.

البته گروه دیگری از دانشمندان به گل نشستن نهنگ‌های خلبان را به تغییرات در میدان‌های الکترومغناطیسی محیط ربط می‌دهند و استدلال می‌کنند چون نهنگ‌های خلبان از یک سیستم فاصله‌یابی صوتی بسیار پیشرفته برای مسیریابی یا شکار بهره می‌گیرند، این تغییرات ممکن است موجب سردرگمی آنها شود.

محمدرضا محبوب‌فر، کارشناس محیط‌زیست کشورمان نیز که بیشتر موافق نظریه احساساتی بودن نهنگ‌هاست به باشگاه خبرنگاران جوان گفته است در سیکل زندگی نهنگ‌ها، دلفین‌ها و حتی وال‌ها دوره‌ای وجود دارد که به دلایل مختلف از جمله ازدست‌دادن جفت یا فرزند یا به دلیل تغییر در شرایط اقلیمی دچار افسردگی می‌شوند که پایان این افسردگی مرگ است؛ چه مرگ در دل دریا و اقیانوس، چه مرگی نزدیک به انسان‌ها و در سواحل.

نهنگ‌ها نجیب و بی‌هیاهوند، قلب‌شان گرچه بزرگ است، ولی دلی به کوچکی گنجشک دارند که زود می‌شکند.

دکتر برناردو، محقق دانشگاه لاس‌پالماس گران کاناریای اسپانیا دریافته که نهنگ‌ها هنگام شنیدن صدای امواج می‌ترسند و در نتیجه برای فرار از منشأ صدا، بیرون از آب پرت می‌شوند. همچنین نهنگ‌ها در پاسخ به استرسی که متحمل می‌شوند دچار اختلال شنا و انباشتگی نیتروژن در بدن می‌شوند و در نهایت تصمیم به خودکشی می‌گیرند.

بسیاری از این استرس‌ها را ما انسان‌ها به نهنگ‌ها وارد می‌کنیم، ما کشتیرانی می‌کنیم، ما تورهای عریض و طویل ماهیگیری پهن می‌کنیم و ما با کشتی‌های غول‌پیکر با آن پره‌های بزرگ قاتل طول و عرض آب‌های جهان را می‌گردیم، ما آب‌های جهان را متلاطم می‌کنیم و ما پهنه‌های آبی کره خاکی را آلوده می‌کنیم و آن‌وقت بی‌آن‌که حتی لحظه‌ای به نهنگ‌ها فکر کنیم، موجب مرگشان می‌شویم.

این بازی نابرابری است؛ قبول دارید؟

میرشکار: در سال‌های اخیر نهنگ‌های متعددی در ایران به‌دلایل متعددی از جمله آلودگی دریا، تورهای صیادی و برخورد با پروانه کشتی از بین رفته‌اند

محیط‌زیست دریایی، محیط فراموشی

محمدرضا فاطمی، کارشناس محیط‌زیست دریایی

خلیج‌فارس محل زیست و زادوولد نهنگ‌های بزرگ نیست. این نهنگ‌ها از اقیانوس وارد دریای عمان و در جست‌وجوی غذا از طریق تنگه هرمز به شکل تصادفی به این منطقه کشیده می‌شوند. تعدادی از این نهنگ‌ها می‌توانند برگردند و برخی دیگر در این منطقه گرفتار می‌شوند.

دلیل مرگ آنها یا به دلیل سن بالاست که مرگی طبیعی است یا به‌واسطه برخورد با دماغه یا پروانه کشتی‌ها. معمولا برخورد با کشتی عامل اصلی مرگ‌ومیر نهنگ‌ها عنوان می‌شود که اثر این برخورد روی لاشه آنها قابل مشاهده است. معمولا طی یک‌سال حدود پنج تا ۲۰ نهنگ به‌واسطه چنین برخوردهایی کشته می‌شوند. بنابراین مشاهده لاشه یک نهنگ در کرانه خلیج‌فارس چندان غیرمعمول نیست.

بحث زیست دریایی در ایران به نوعی بحثی فراموش شده است. ما ۵۶۰۰ کیلومتر خط ساحلی با جزایر مختلف داریم که همه آنها به نوعی فراموش شده‌اند.

بحث حیات‌وحش در جامعه ما همیشه پیرامون چندگونه حیوانی مثل پلنگ، یوزپلنگ، کل و بز بوده است؛ به همین دلیل ما نباید بگوییم حیات‌وحش بلکه باید بگوییم حیات‌طبیعی. این دیدگاه همواره وجود داشته و همچنان، هم در سازمان محیط‌زیست و هم میان مردم و دوستداران طبیعت ایران وجود دارد.

درانتظار کارشناس

مریم محمدی/ رئیس اداره محیط زیست کیش

تنوع درحوزه حیات وحش بسیار زیاد است و به همین دلیل دامپزشکان با تخصص‌های گوناگونی نیز وجود دارند. البته در جزیره کیش کارشناس و دامپزشک داریم و در کنار آنها اعضای انجمن طرح سرزمین نیز حضور دارند که سال‌هاست درباره پایش پستانداران دریایی مطالعه و فعالیت می‌کنند اما چون موضوع مرگ نهنگ‌ها اهمیت ویژه‌ای دارد از مرکز درخواست کارشناس کردیم و تهران نیز مدیر مؤسسه حفاظت فوک خزری را به عنوان دامپزشک خبره معرفی کرد.

آگهی مزایده ۹۹۰۴۱

معاونت آماد و پشتیبانی ناجا

معاونت آماد و پشتیبانی ناجا در نظر دارد، تعداد ۱۱۷ دستگاه خودرو، تعداد ۵۰ دستگاه موتورسیکلت و مقادیری اقلام فرسوده را به شرح ذیل از طریق مزایده‌عمومی به فروش برساند. متقاضیان می‌توانند به منظور بازدید و دریافت برگ شرایط شرکت در مزایده از تاریخ درج آگهی تا مورخ ۱۳۹۹/۰۹/۲۲ از ساعت ۸ الی ۱۶ به نشانی: کیلومتر ۱۸ جاده مخصوص کرج، خیابان ۶۳ (ملک)، جنب بانک قوامین، پادگان شهید لقمانی(مرکز فروش ناجا) مراجعه فرمایند.

تلفن: ۴۸۰۳۶۲۲۴-۴۸۰۳۶۲۲۶-۰۲۱

ردیف	شرح	تعداد به دستگاه
۱	انواع سواری شامل: مگان، دلیکا، سمند، فولکس واگن، پژو ۲۰۶، پراید، سوزوکی، تویوتا لندکروز و پژو ۴۰۵	۷۵
۲	بنز سواری E۲۴۰ و C۲۴۰	۱۰
۳	انواع وانت شامل: پیکاپ تک و دوکابین پیکان، هایلوکس تک کابین و دوکابین فوتون دوکابین، وانت پادرا و ایسوزو دوکابین	۲۹
۴	اتوبوس بنز ۳۰۲ و مینی‌بوس بنز ۵۰۸	۳ (اوراقی)
۵	انواع موتورسیکلت شامل: اچ‌دی ۲۰۰، روان ۱۲۵ تکتاز ۱۵۰ و ۲۰۰ سی‌سی	۵۰
۶	ضایعات آهن و اقلام آمادی، ضایعات مخابراتی غیرنظامی، داغی خودرویی، انواع لاستیک فرسوده، ضایعات بهداری، کاغذ باطله، کانکس ثابت، پارچه نو کت و شلواری، ضایعات آهن‌آلات، اداری و چوب ستاد کل	موجودی